

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland in the Kyrgyz Republic
Кыргыз Республикасындагы Швейцариянын Элчилиги
Посольство Швейцарии в Кыргызской Республике

Department
for International
Development

UKaid
from the British people

ӨНҮКТҮРҮҮ САЯСАТ ИНСТИТУТУ
ИНСТИТУТ ПОЛИТИКИ РАЗВИТИЯ
DEVELOPMENT POLICY INSTITUTE

ЖАРАНДАРДЫН ҮНҮ ЖАНА ЖЕРГИЛИКТҮҮ ӨЗ АЛДЫНЧА БАШКАРУУ ОРГАНДАРЫНЫН ЖООПКЕРЧИЛИГИ: БЮДЖЕТТИК ПРОЦЕСС

ДОЛБООРУ

www.var.kg

Швейцария Өкмөтү тарабынан Улуу Британиянын
Эл аралык Өнүктүрүү министрлиги менен
өнөктөштүктө каржыланат.

Долбоорду Өнүктүрүү саясат институту аткарат.
Бул кыргызстандык бейөкмөт уюмдун миссиясы
жергиликтүү жамааттарга жана башкаруу
органдарына адамдын укуктарын жана татыктуу
жашоого мүмкүнчүлүктөрүн ишке ашыруусуна
көмөктөшүүдө камтылган.

www.dpi.kg

КЫСКАРТУУЛАР

ЖӨБЭММА –	Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жана этностор аралык мамилелер боюнча мамлекеттик агенттик.
КМ –	Кыргыз Республикасынын Каржы министрлиги.
ЭҮЖӨБОЖ Долбоору –	“Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс” Долбоору.
ӨСИ –	Өнүктүрүү саясат институту.
ЖӨБ –	жергиликтүү өз алдынча башкаруу.
ЖММ –	жергиликтүү маанидеги маселелер.
ЭКБА –	элеттин көйгөйлөрүн биргелешип аныктоо боюнча иш-чаралардын комплекси.
БМжБ –	биргелешкен мониторинг жана баалоо.
АА –	айылдык аймак.
АӨ –	айыл өкмөтү.
ЖК –	жергиликтүү кеңеш.

ДОЛБООРДУН МАКСАТЫ

Жарандардын бюджеттик процесске катышуусун күчөндүрүү аркылуу жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын калкка кызмат көрсөтүүсүнүн сапатын жогорулатуу

ИШТЕРДИН МӨӨНӨТҮ

I фаза – ноябрь 2011-март 2015-ж.ж., кийинки фазалар – 2018-жылга чейин.

ИШТЕРДИН ГЕОГРАФИЯСЫ

I фаза – Кыргыз Республикасынын Жалал-Абад жана Ысык-Көл облустары.

ЖЕРГИЛИКТҮҮ ЖАМААТТАРГА АЛАРДЫН ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮ БАШКАРУУГА КАТЫШУУСУН КҮЧТӨНДҮРҮҮГӨ КӨМӨКТӨШҮҮ

ЖӨБ органдарынын жамааттар алдындагы жоопкерчилигин күчтөндүргөн мыйзамдарга, өзгөчө жергиликтүү бюджеттерди башкаруу чөйрөсүндөгү мыйзамдарга өзгөртүүлөрдү иштеп чыгуу жана аларды жайылтуу.

2011-2013 ЭУЖӨБОЖ Долбоору жаңы Жергиликтүү жамааттын типтүү уставын иштеп чыкты. Устав 2014-жылдын башында ЖӨБЭММА директорунун буйругу менен бекитилген. Типтүү устав өзүнө жергиликтүү жамааттын ЖӨБ органдары менен өз ара аракеттешүүсүнүн өркүндөтүлгөн механизмдерин жана жергиликтүү жамааттын өз алдынча башкарууга түздөн-түз катышуусунун формаларын камтыйт. Типтүү устав Чүй, Ысык-Көл жана Жалал-Абад облустарындагы муниципалитеттерде 29 коомдук талкуудан өттү. Талкуулардын маалында 1288 катышуучу 217 сунуш киргизген. Типтүү устав ар бир АА географиялык, этникалык, салттык жана башка уникалдуу өзгөчөлүктөрүн эсепке алуу менен жергиликтүү жамааттын ички турмуш тиричилигиндеги эрежелерди орнотот; жамааттар өз күчү менен чече ала турган кошумча жергиликтүү маанидеги маселелерди аныктайт; жергиликтүү жамаатка ЖӨБ органдары менен өз ара аракеттешүүгө укук берген эрежелерди аныктайт. Жаңы Типтүү уставдын жардамы менен жергиликтүү калк муниципалитеттин аймагында өлкөдөгү мыйзамдарга каршы келбеген “ыңгайлуу жашоонун” эрежелерин караштыруу мүмкүнчүлүгүнө ээ болду.

2014-2015 ЖӨБЭММА буйругуна ылайык, өлкөдөгү бардык муниципалитеттер жергиликтүү жамааттардын жаңы уставдарын 2014-жылдын күз мезгилине чейин кабыл алышы керек. Долбоор Ысык-Көл жана Жалал-Абад облустарындагы муниципалитеттерге жаңы уставды талкуулоонун жана кабыл алуунун жол-жоболоруна байланыштуу консультативдик колдоо көрсөтүүгө даяр.

2011-2013 ЭУЖӨБОЖ Долбоору айылдык кеңештин Типтүү регламентин иштеп чыккан. Аны ЖӨБЭММА 2013-жылдын аягында бекиткен. Типтүү регламент кеңештин сессияларын жана туруктуу, убактылуу комиссиялардын жыйындарын өткөрүүнүн жол-жоболорун жакшыртууга жардам берет.

Типтүү регламент Жалал-Абад, Ысык-Көл жана Чүй облустарындагы 98 муниципалитеттеги айылдык кеңештердин 176 депутатынын жана айыл өкмөт башчыларынын талкуусуна коюлду. Типтүү регламенттин басылып чыккан версиясы Кыргыз Республикасынын бардык муниципалитеттерине жиберилген.

2014-2015 2014-жылы ЭУЖӨБОЖ Долбоору депутаттар үчүн өтө маанилүү темалар, анын ичинде регламентти жергиликтүү кеңештин ишине киргизүү жана бюджеттик процессти башкаруу темалары боюнча Жалал-Абад жана Ысык-Көл облустарындагы бардык жергиликтүү кеңештердин депутаттарын окутат.

Жергиликтүү жамааттын бюджеттик процесске жана жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүгө катышуусуна жол ачкан чыныгы механизмдерди жайылтуу.

2011-2013 Жарандар менен ЖӨБ органдарынын чыныгы өнөктөштүгүнө карата шилтенген алгачкы жана реалдуу кадам элет көйгөйлөрүн биргелешип аныктоо (ЭКБА) боюнча иш-чаралардын комплексинин жардамы менен жасалды. Аларга 16 муниципалитеттен 11 миңден ашуун адам катышты. ЭКБАнын натыйжалары боюнча муниципалитеттерде аныкталган артыкчылыктуу көйгөйлөрдү чечүү боюнча биргелешкен аракеттер планы иштелип чыкты. Пландар ийгиликтүү ишке ашырылып жатат – 2 жылда 16 пилоттук ЖӨБда жергиликтүү бюджеттердеги каражаттардын (21%) эсебинен, калктын салымынын (5%) жардамы менен, ошондой эле каржылоонун кошумча булактарын тартуунун (75%) эсебинен болжол менен 150 миллион сомго жумуштар аткарылды. Кошумча каржылоонун жогорку көрсөткүчү ЖӨБнын жарандар менен активдүү кызматташуусунун модели ийгиликтүү болгонун далилдеп турат.

2014-2015 2014-2015-жылдары ЭУЖӨБОЖ Долбоору Жалал-Абад жана Ысык-Көл облустарындагы дагы 12 муниципалитетте жарандардын бюджеттик процесске катышуусунун моделин жайылтууга жардам берет; жарандардын жергиликтүү өз алдынча башкарууга катышуусу боюнча окуу куралдарын басып чыгарат жана таратат.

Жамааттарга жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүгө активдүүрөөк катышуусуна жардам берген долбоорлорду колдоо (сынактын негизинде бардык кызыкдар адамдарга).

2011-2013 ЭУЖӨБОЖ Долбоору активдүү жарандардын жана элеттик муниципалитеттердин ЖӨБ органдары арасында жыл сайын “Жергиликтүү демилге” сынагын өткөрүп келет. ЖӨБ органдарынын жергиликтүү жамаат менен жакшы өз ара аракеттешүүсүнүн үлгүлөрү үчүн сынактын жеңүүчүлөрү сыйланат. 2012-жылы жана 2013-жылы сынакка 76 табыштама берилип, алардын ичинен 24ү жалпы суммасы 457 000

сомду түзгөн байгелерди алышты. Сынакта түрдүү демилгелер утат: калкты жергиликтүү салыктар жана муниципалдык ишканалардын иши тууралуу маалымдоо; таштандыны чогултууну жана чыгарып кетүүнү уюштуруу; муниципалдык транспортту уюштуруу; бала бакчанын ачылышы; суу берүүнү жөнгө салуу жана башкалар. Жеңип чыккан демилгелердин жалпы өзгөчөлүгү – алардын баары ЖӨБ органдарынын жамаат менен тыгыз өнөктөштүктө ишке ашырылган.

2014-2015 “Жергиликтүү демилге” аттуу кезектеги сынак өткөрүлөт. Анын жеңүүчүлөрү жалпы суммасы 650 миң сомду түзгөн 15 миң сомдон 150 миң сомго чейин байгелерди алышат. Байгелер жергиликтүү демилгенин жеңип чыккан тажрыйбасын жакшыртууга же жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүү боюнча жаңы демилгени ишке ашырууга көмөктөшөт.

Жарандардын жергиликтүү маанидеги кызматтарды көрсөтүүнүн деңгээлин баалоо системасын жайылтуу.

2011-2013 ЭУЖӨБОЖ Долбоорунун пилоттук муниципалитеттеринде биргелешкен мониторинг жана баалоо (БМЖБ) жүргүзүү боюнча 105 адамдан турган 15 топтор түзүлдү. Алардын арасында жергиликтүү кеңештердин депутаттары, айылдын активисттери, аксакалдар, эксперттер бар. БМЖБ топтору муниципалитеттердин жүздөгөн тургундары арасында сурамжылоо жүргүзүп, таштанды жыйноо жана аны алып чыгуу боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн жеткиликтүүлүгүн жана сапатын баалашты. Сурамжылоого катышкандардын басымдуу бөлүгү – 64% - өткөн жылга салыштырмалуу айыл тазарып калды деп эсептейт; 73% чогулуштарда жана демилгелүү топтордо кызмат көрсөтүүлөрдү талкуулоого активдүү катышууга даяр; 70% сапаттуу көрсөтүлгөн кызмат үчүн көбүрөөк акча төлөөгө даяр. Айрым муниципалитеттерде БМЖБ топтору ЖӨБ органдарынын жарандар менен кызматташуусунун деңгээлин, ошондой эле жамааттагы артыкчылыктуу көйгөйлөрдү чечүү боюнча аракеттердин биргелешкен пландарын ишке ашыруунун сапатын жана ыргагын баалашууда.

2014-2015 ЭУЖӨБОЖ Долбоору жамааттарды ЖӨБнын ишин баалоонун усулдарына үйрөтүү иштерин уланта берет, пилоттук муниципалитеттерде БМЖБ топторунун күчү менен ЖӨБ ишине баалоо жүргүзүүнү колдойт, ошондой эле Бюджеттик айкындуулуктун муниципалдык индексин эсептөө методикасын жайылтат.

ЖӨБ ОРГАНДАРЫ КАЛКТЫН КЕРЕКТӨӨЛӨРҮНӨ ЖООП БЕРЕ АЛЫШЫ ҮЧҮН АЛАРДЫН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН КЕҢЕЙТҮҮ

ЖӨБ органдары менен калктын ортосунда маалымат алмашууну күчтөндүрүү; маалыматты ачыкка чыгаруу боюнча иш-чараларды колдоо.

2011-2013 ЭҮЖӨБОЖ Долбоору муниципалитеттерге жергиликтүү бюджеттер жана башка темалар боюнча 64 коомдук угууну өткөрүп алууга жардам берди. Угууларга 6000ге жакын адам катышты. Угуулар маалында жарандар 69 сунуш киргизди, алардын ичинен 44 сунушту ЖӨБ органдары кабыл алды. Угуулардын натыйжалуулугун арттыруу үчүн муниципалитеттер калкка иш-чара башталганга чейин гана эмес, жарандар киргизген сунуштардын кийинки тагдыры тууралуу жарандарды кабардар кылуу менен угуулардын жыйынтыктары боюнча да маалымат берүүнүн жаңы усулдарын колдонуп келишет.

2014-2015 ЭҮЖӨБОЖ Долбоору муниципалитеттерге жергиликтүү бюджеттердин аткарылышы, бюджеттердин долбоору, башка бюджеттик маселелер, анын ичинде кызмат көрсөтүүлөргө тарифтер боюнча коомдук угууларды өткөрүүгө жардам берет; дагы да сапаттуу угууларды өткөрүү үчүн пилоттук ЖӨБны жабдуулар менен камсыздайт.

2011-2013 ЭҮЖӨБОЖ Долбоору техникалык жардам катары суммасы 250 миң сомго жакын 42 маалымат тактасын 16 пилоттук айылдык аймакка өткөрүп берди. Такталарда ЖӨБнын ишмердүүлүгү тууралуу маалыматтар жайгаштырылды: ЖК жана АӨ чечимдери, бюджеттин аткарылышы жана түзүлүшү боюнча маалыматтар, Биргелешкен аракеттер планын ишке ашыруу тууралуу отчеттор, ЖК жана АӨ келечекке пландары, тендердик табыштамалар, текшерүүлөрдүн актылары жана жарандар үчүн маанилүү башка документтер. ЭҮЖӨБОЖ Долбоору жүргүзгөн сурамжылоонун натыйжалары боюнча, аймак тургундарынын 45% ЖӨБ иши тууралуу өзүнүн маалыматка ээ болуу деңгээлин жогору баалайт, 50% ашыгы өзүн орточо маалымдалган деп эсептейт жана айыл жашоочуларынын 2% кими гана өзүн начар маалымдалган деп эсептейт. Долбоор үч интернет ресурсту түзүүгө жардам берди – 2 муниципалдык сайтты жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын райондук порталын.

2014-2015 ЭҮЖӨБОЖ Долбоору маалымат такталардын, муниципалдык сайттардын жардамы менен маалыматты ачыкка чыгарууда техникалык жардам көрсөтүүнү улантат. Балким долбоор айрым ЖӨБда жамааттык уналгыны ишке киргизүүгө көмөктөшөт.

Муниципалдык башкаруу чөйрөсүндө ЖӨБ органдарынын кызматкерлеринин билим деңгээлин жогорулатуу (окутуу).

2011-2013 ЭҮЖӨБОЖ Долбоорунун окутуучу иш-чараларында алынган билимдин жардамы менен орган жетекчилери жана кызматкерлери,

ошондой эле жергиликтүү кеңештердин депутаттары жарандарды жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүгө тартып келет, муниципалитетти өнүктүрүү пландарына калктын артыкчылыктарын кошушат, долбоордук сунуштарды пландоо жана аларга даярдык көрүү жөндөмүн жакшыртышат. Бул болсо ЖӨБга жаңжалдарды алдын алып, көйгөйлөрдү жөнгө салуу менен кошумча каражаттарды ийгиликтүү тартууга жардам берүүдө. Мисалы, Төрт-Күл АА ЖӨБ органдары жарандар менен кызматташуунун деңгээлин көтөрө алышты. Натыйжада таштанды жыйноо үчүн тариф 25 сомдон 70 сомго жогорулады; ал эми жыйымдардын суммасы 14 миң сомдон 50 миң сомго чейин өстү; бир жылдын ичинде 11 млн. сомго кошумча инвестициялар тартылды. ЭҮЖӨБОЖ Долбоору Ысык-Көл жана Жалал-Абад облустарындагы муниципалитеттер үчүн 18 тема боюнча 201 тренинг өткөрдү. Аларга 4,5 миңдей адам катышты. Тренингдин катышуучуларынын билим деңгээли 36% өстү.

2014-2015 ЭҮЖӨБОЖ Долбоору ЖӨБнын укуктук негиздери, муниципалдык каржыны ачык-айкын башкаруу, жарандарды бюджеттик процесске тартуу боюнча 12 жаңы пилоттук ЖӨБнын кызматкерлери үчүн окутуу өткөрөт.

Өлкөнүн ичинде сапарларды уюштуруу, “Муниципалитет” журналын жайылтуу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун мыкты практикасы боюнча иш чараларды өткөрүү аркылуу ЖӨБ органдары менен жамааттар ортосунда тажрыйба алмашуу.

2011-2013 2012-2013-жылдары 9 тажрыйба алмашуу сапары уюштурулду, аларга Жалал-Абад жана Ысык-Көл облустарынын 76 муниципалитетинен 232 адам катышты. Ушундай сапардын жүрүшүндө Ленин АА тажрыйбасын алган айрым муниципалитеттер башкаруунун ийгиликтүү усулдарын иш жүзүндө өз аймагында колдоно алышты: коомдук угуларда таштандыны жыйноо жана чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүлөргө тарифтерди аныкташты; таштанды чыгаруунун графигин иштеп чыгып, калк үчүн жеткиликтүү жасай алышты; көчөлөрдө таштанды кутуларын орнотушту; аймактын тегерек четин тазалоо үчүн трактор сатып алышты.

2014-2015 ЭҮЖӨБОЖ Долбоору өлкө ичинде окуу сапарларын уюштурууну улантат, мыкты практика боюнча эл аралык конференцияны уюштурат, “Муниципалитет” журналын кыргыз жана орус тилдеринде басып чыгаруу жана жайылтуу иштерин улантат.

Жергиликтүү бюджеттерди, анын ичинде бюджетти пландоонун жаңы аспаптарын башкарууда ЖӨБ органдарынын кызматкерлеринин жөндөмүн жакшыртуу.

2011-2013 2013-жылы Каржы министрлигинин адистеринин катышуусунда Ысык-Көл жана Жалал-Абад облустарында КР КМ бекиткен методикалык окуу куралын колдонуу менен ЖӨБ органдарынын бюджеттик процесс боюнча адистери үчүн тренингдер өткөрүлгөн. 400гө жакын киши жаңы билимге жана ыкмаларга ээ болду.

2014-2015 Орто мөөнөттүү бюджеттөө боюнча окуу курсу караштырылды. Ал КР Каржы министрлиги менен биргелешип уюштурулат. ЖӨБ органдары үчүн пайдалуу кендерден кирешелер, дем берүүчү гранттар, ЖӨБнын аймактарды өнүктүрүү фонддору менен мамилелери жана бюджеттер аралык мамилелердин башка актуалдуу маселелери боюнча тематикалык семинарлар уюштурулат.

Жамааттар үчүн артыкчылыктуу маселелер боюнча долбоорлорду колдогон Гранттык программа (гранттар сынактын негизинде ЖӨБ органдарына гана берилет).

2011-2013 Кичи гранттар программасынын алкагында эки пилоттук облустун ЖӨБОнын жана жергиликтүү жамааттардын өкүлдөрү үчүн “Долбоорду иштеп чыгуу” темасына тренингдер уюштурулду (120 айыл өкмөтүнөн 498 адам катышты). Гранттык сынакты өткөрүүнүн эрежелери Жалал-Абад жана Ысык-Көл облустарынын бардык муниципалитеттерине тартууланды. Демилгелүү топтор 42 долбоордук сунуштарды иштеп чыгышты. Алардын ичинен жалпы суммасы 20 миллион сомго жакын 20 долбоорго каржылык жардам берилди. Жеңүүчүлөр үчүн мамлекеттик сатып алуулардын негиздери боюнча тренингдер өткөрүлгөнү, ал эми 7 адис КР Каржы министрлигинин Окуу борборунда мамлекеттик сатып алуулар боюнча окуудан өтүп, тийиштүү сертификаттарга ээ болгону маанилүү. Гранттык каражаттар жергиликтүү бюджеттерге жиберилет.

2014-2015 Гранттык программа уланат, жалпысынан бул мезгил аралыгында муниципалитеттерге жалпы суммасы 38 миллион сомду түзгөн бери дегенде 38 грантты сынактын негизинде берүү пландалууда.

ЖЕРГИЛИКТҮҮ ӨЗ АЛДЫНЧА БАШКАРУУНУ МЫНДАН АРЫ ДА ӨНҮКТҮРҮҮ МАКСАТЫНДА МЫЙЗАМДАРДЫ ӨРКҮНДӨТҮҮ (САЯСИЙ, АДМИНИСТРАТИВДИК ЖАНА КАРЖЫЛЫК ЖАКТАН БОРБОРДОН АЛЫСТАТУУ)

КР Жогорку Кеңешинин ЖӨБ чөйрөсүндөгү мыйзамдарды реформалоо аракеттерин колдоо; КР Өкмөтүнө административдик реформаны ишке ашырууга, анын ичинде ЖӨБ ишинин сапатын баалоону жайылтууга көмөктөшүү.

2011-2013 Долбоор муниципалдык башкаруу системасын өркүндөтүү жана каржылык жактан борбордон алыстатуу (децентрализация) боюнча КР Жогорку Кеңеши менен активдүү иш алып барды. Бюджеттик чөйрөнүн түрдүү аспектерин боюнча аналитикалык материалдар даярдалды. Долбоор “Борбор калаанын макамы жөнүндө”, “2014-жылга республикалык бюджет жөнүндө” Мыйзам долбоорлору, Бюджет кодексинин долбоору боюнча парламенттик угууларда өз пикирин коомго билдирип турду. Сунуштардын басымдуу бөлүгү мына ушул ченемдик-укуктук актыларды кабыл алууда эске алынды. ЭУЖӨБОЖ Долбоорунун эксперттери ЖӨБ маселелери боюнча төмөнкү стратегиялык документтерди иштеп чыгуунун алкагында активдүү иш алып барышты: 2013-2017-жылдарга ЖӨБнү өнүктүрүү программасы, 2013-2017-жылдар аралыгында Кыргыз Республикасын туруктуу өнүктүрүүнүн Улуттук стратегиясы, 2013-2017-жылдар аралыгында КРнын туруктуу өнүгүүгө өтүүсү боюнча программа, КРда административдик-аймактык реформалардын концепциясы, Бюджет кодекси.

2014-2015 Жергиликтүү деңгээлде аныкталган көйгөйлөрдүн негизинде ЭУЖӨБОЖ Долбоору улуттук деңгээлде чечилиши керек болгон тапшырмаларды түзүүнү уланта берет. Долбоор ЖӨБЭММАга 2017-жылга чейин ЖӨБнү Өнүктүрүү программасын ишке ашырууга көмөктөшөт.

Дотациядагы муниципалитеттердин санын кыскартуу, салыктарды жыйноо жана тескөө механизмдерин жакшыртуу үчүн жергиликтүү бюджеттердин кирешелерин натыйжалуу түзүүгө көмөктөшүү.

2011-2013 ЖӨБ кызыкчылыктарын коргоо үчүн ЭУЖӨБОЖ Долбоору айылдык аймактардын жана шаарлардын жергиликтүү бюджеттеринен каржыланган билим берүү уюмдарын КР Билим берүү жана илим министрлигинин аймактык бөлүмчөлөрү аркылуу республикалык бюджеттен каржылоого которуу тууралуу маселени көтөрүп чыкты. Бул болсо ЖӨБ органдарына 400 миллион сомго чейинки каражатты сактап калууга жана аларды өз аймактарын өнүктүрүүгө жумшоого жардам берди. Райондордун деңгээлинде Прокуратура органдары жана Эсеп палатасы менен биргелешип, укук жана бюджет маселелеринде тартип бузууларды болтурбоо боюнча иш-чаралар өткөрүлдү. Экономика министрлиги жана КР Каржы министрлиги менен биргеликте жергиликтүү бюджетке түшүп жаткан салыктарды тескөө укугун ЖӨБ органдарына өткөрүп

берүү; аймактарды өнүктүрүү фонддорунун ишмердүүлүгү; дем берүүчү гранттарды бөлүштүрүү боюнча ченемдик-укуктук актылардын долбоорлору иштелип чыкты. Бул документтерди кабыл алуу жергиликтүү деңгээлде бюджеттик процесстин натыйжалуулугун арттырып, ЖӨБ органдарына чоң көлөмдө өнүктүрүү программаларын каржылоо мүмкүнчүлүгүн берет.

2013-2014 ЖӨБ органдарын салыктарды өз алдынча тескегенди үйрөтүү үчүн окуу программасы иштелип чыгып, окуулар өткөрүлөт, пилоттук АА кеп-кеңештер берилет; салыктарды тескөө боюнча окуу куралдары Жалал-Абад жана Ысык-Көл облустарындагы бардык айылдык аймактарына таратылат.

Каржы министрлигине жергиликтүү бюджеттерди башкарууну автоматташтырууга көмөктөшүү.

2011-2013 ЭУЖӨБОЖ Долбоору жергиликтүү бюджеттердин компьютердик маалымат базасын иштеп чыкты. Ал болсо Кыргыз Республикасынын бардык ЖӨБ органдарынын кирешелери менен чыгашаларын түз көрсөтүп турат. Бул база жергиликтүү бюджеттердин өз кирешелерине анализ жүргүзүүгө жардам бергени өтө маанилүү. Бул болсо бюджетти пландоону жакшыртып, каражаттарды сарптоонун айкындуулугун күчөтөт.

2014-2015 Маалымат базасы Кыргыз Республикасынын айрым райондорунда тестирилөөдөн өткөрүлүп жатат. 2015-жылы базанын бардык мүмкүнчүлүктөрүн ишке киргизүү пландалууда. Бул болсо жергиликтүү бюджеттерди божомолдоодо жана пландоодо ЖӨБ органдарынын мүмкүн болушунча көбүрөөк өз алдынчалуулугун камсыздоого жардам берип, бюджеттик каражаттарды натыйжалуу сарптоону жогорулатат. Коррупция тобокелчиликтери бир кыйла азайып, маалымат базасынын айкындуулугу жана жеткиликтүүлүгү калктын бийликке болгон ишеним деңгээлин арттырат.

Мамлекеттин ыйгарым укуктарды өткөрүп берүүнүн жана аларды каржылоонун так механизмди орнотуу аракеттерине көмөктөшүү.

2011-2013 ЭУЖӨБОЖ Долбоору “Айрым мамлекеттик ыйгарым укуктарды ЖӨБ органдарына өткөрүп берүүнүн тартиби жөнүндө” КР Мыйзамын, Айрым мамлекеттик ыйгарым укуктарды ЖӨБ органдарына өткөрүп берүү боюнча Типтүү келишимди иштеп чыгууга катышып, экспертиза жүргүзүп, сунуштарын берди.

2014-2015 Мамлекеттик ыйгарым укуктарды ЖӨБ органдарына өткөрүп берүү тууралуу Типтүү келишимди жайылтуу боюнча коомдук жана эксперттик талкуулар уюштурулуп, өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарды каржылоонун механизмдери иштелип чы-

гат. ЭУЖӨБОЖ Долбоору айрым мамлекеттик ыйгарым укуктарды муниципалитеттерге өткөрүп берүү тууралуу келишимди тастирлөөдөн өткөрүп, тажрыйбаны башка ЖӨБда жайылтат.

Муниципалдык кызматчылардын, анын ичинде туруктуу негизде иштеген жана эмгек акы системасына “байланган” ЖӨБнын каржы маселелери боюнча адистеринин квалификациясын жогорулатуунун жаңы системасын жайылтуу.

2011-2013 ЭУЖӨБОЖ Долбоору муниципалдык кызмат маселелери боюнча КР Мамлекеттик кадр кызматына кеңеш берип, 2013-2017-жылдарга мамлекеттик жана муниципалдык кызматчыларды окутуу системасын өнүктүрүү программасын жана аны ишке ашырууга байланышкан ченемдик-укуктук актылардын долбоорлорун (Окутуу жана мамлекеттик заказ жөнүндө Жобо) иштеп чыгууга; ошондой эле “КРнын мамлекеттик жана муниципалдык кызматы жөнүндө” КР Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгууга катышкан.

2014-2015 Жалал-Абад жана Ысык-Көл облустарында жергиликтүү билим берүү мекемелеринин базасында квалификацияны жогорулатуу моделин тастирлөөнүн алкагында иштелип чыккан окуу программалары жана модулдар боюнча муниципалдык кызматчылардын бир нече максаттуу топтору үчүн пилоттук квалификацияны жогорулатуу өткөрүлөт.

**ЭУЖӨБОЖ ДОЛБООРУНУН
ӨЗӨКТҮК ӨНӨКТӨШТӨРҮ**

- Жергиликтүү кеңештер жана ЖӨБнын аткаруу органдары.
- Жергиликтүү жамааттар, анын ичинде формалдуу жана бейформал уюмдар жана жарандардын топтору.
- Башкаруу органдары: КР Жогорку Кеңеши, КР Өкмөт аппараты, КР Президенттин аппараты, КР Өкмөтүнө караштуу Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жана этностор аралык мамилелер боюнча мамлекеттик агенттик, КР Каржы министрлиги, КР Мамлекеттик кадр кызматы, КР Экономика министрлиги, КР Эсеп палатасы, башка мамлекеттик органдар, анын ичинде жергиликтүү мамлекеттик администрациялар.
- Жарандык коом уюмдары, эл аралык донор уюмдары, ММК.

КЫРГЫЗСТАН - ШВЕЙЦАРИЯ
KYRGYZSTAN - SWITZERLAND
кызматташтыкка 20 жыл
20 лет сотрудничества
20 years of cooperation

БАЙЛАНЫШУУ ҮЧҮН

- Долбоордун иш-чаралары тууралуу кеңири маалыматтар, мыйзамдагы жаңылыктар, жамааттарга жана ЖӨБ органдарына пайдалуу болчу башка маалыматтар ЭҮЖӨБОЖ Долбоорунун www.var.kg сайтында үзгүлтүксүз жаңыланып турат.
- ЭҮЖӨБОЖ Долбоорунун ишинин натыйжалары, муниципалитеттердин ийгиликтери тууралуу баяндар, аналитикалык материалдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу тууралуу башка маалыматтар ай сайын “Муниципалитет” журналында жарыяланып турат (www.municipalitet.kg сайтын караңыз).
- Кошумча маалымат жана кеп-кеңештерди алуу үчүн office@dpi.kg электрондук дарегине кат жазсаңыз болот.
- Маалыматтарды жана кеп-кеңештерди сурап, долбоордун адистерине (0770) 771130, 771156 телефон номерлары боюнча кайрыла аласыз.
- Өнүктүрүү саясат институтунун башка долбоорлору жана ишинин натыйжалары тууралуу кенен маалыматты www.dpi.kg сайтынан таба аласыз.